

Kommunal saksbehandling av bakkemonterte solkraftanlegg inntil 10 MW

Veileder utarbeidet av Advokatfirmaet Haavind for Fornybar Norge

Juni 2025

INNHold

1.	INNLEDNING	3
1.1	Bakgrunn	3
1.2	Kort om solkraftens plass i energisystemet	3
1.3	Formålet med veilederen	4
2.	NY KONSESJONGRENSE ETTER ENERGILOVEN	4
2.1	Innledning	4
2.2	Søknader sendt før 1. juli 2025 skal behandles av NVE	4
2.3	Konsesjongrensen er oppgitt i megawatt (MW), ikke megawatt-peak (MWp)	4
2.4	Konsesjongrensen gjelder per solkraftverk	5
2.5	Solkraftverk med batterilagring	5
2.6	Hybride kraftverk med solkraft og vindkraft	6
3.	SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	7
3.1	Innledning	7
3.2	Behovet for reguleringsplan må vurderes konkret	7
3.3	Nærmere om utarbeidelse av reguleringsplan	9
3.4	Byggesaksbehandling av solkraftverk	16
3.5	Dispensasjon	18
4.	SÆRSKILTE TEMA OG FORHOLDET TIL ANNET REGELVERK	19
4.1	Innledning	19
4.2	Naturmangfold og vernede områder	20
4.3	Infrastruktur og nettilknytning	20
4.4	Jord- og skogbruk, muligheter for sambruk	21
4.5	Kulturminner og kulturmiljø	22
4.6	Forurensing	22
4.7	Friluftsliv og ferdsel	23
4.8	Reindrift og samiske interesser	23
	VEDLEGG 1: Solkraftverk med konsesjon etter energiloven	24
	VEDLEGG 2: Oversikt over særlige spørsmål/tema	25

1. INNLEDNING

1.1 Bakgrunn

Energilovforskriften endres fra 1. juli 2025, slik at solkraftanlegg på land med installert effekt inntil 10 MW ikke lenger krever konsesjon etter energiloven fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Søknader om solkraftanlegg under denne effektgrensen, skal fremover behandles av den enkelte kommune, etter reglene i plan og bygningsloven (pbl.). Endringen øker det lokale selvstyret i forbindelse med bygging av solkraftverk, og søker å frigjøre kapasitet hos NVE.

Kommunene vil etter forskriftendringen overta saksbehandlingsansvaret for en stor andel av nye solkraftanlegg. Når kommunene treffer vedtak i byggesaker, må de sørge for å ivareta både lokale og nasjonale hensyn og at tiltaket er i samsvar med plan.

1.2 Kort om solkraftens plass i energisystemet

Solkraft utgjør per i dag en liten andel av total kraftproduksjon i Norge. Andelen solkraft har økt i Norge de siste årene, og er forventet å øke ytterligere. Potensialet er stort. NVE har samlet informasjon om solkraftutbygging på sine nettsider, herunder om nøkkeltall for Norge.¹

Globalt spiller solkraft en stor og raskt voksende rolle. Ifølge analyseselskapet Ember, vokste solkraft med 29 prosent bare i 2024. Solkraft bidrar dermed sterkt til at fornybar energi nå dekker rundt tre fjerdedeler av den økte etterspørselen etter elektrisitet globalt. Siden 2012 har produksjonen globalt doblet seg om lag hvert tredje år.

Selv om solkraft utgjør en liten del av kraftproduksjonen i Norge i dag, er potensialet for vekst betydelig. Det norske energisystemet er værvhengig, og en kombinasjon av ulike produksjonsteknologier, som vannkraft, vindkraft og solkraft, vil kunne utfylle hverandre og bidra til bedre forsyningssikkerhet. Hittil har det hovedsakelig blitt bygget solkraftanlegg på eksisterende bygg, som boliger og næringsbygg. De siste årene har imidlertid NVE gitt flere konsesjoner til bakkemonterte solkraftanlegg (se vedlegg 1). I mai 2025 åpnet det tredje solkraftanlegget i Norge, og mange konsesjonssøknader er enten i prosess eller underveis. I juni 2025 ga NVE blant annet konsesjon til et større solkraftanlegg som i tillegg til energiproduksjon, skal drives i kombinasjon med landbruk.

Stortinget har vedtatt et mål om 8 TWh ny solkraft i Norge innen 2030.² For å nå dette målet, må det bygges mer solkraft. Det er gitt en rekke føringer og styringssignaler fra sentrale myndigheter. Gjennom statlige planretningslinjer for klima og energi, sist oppdatert 20.12.2024, presiseres blant annet i punkt 3 at «statlige, regionale og kommunale organer skal i sin planlegging og enkeltvedtak etter plan- og bygningsloven eller annen lovgivning legge til rette for [...] c. utbygging av fornybar energi». Videre følger av punkt 4.3 bokstav g at «Kommunene bør legge til rette for mer fornybar energiproduksjon og avklare behovet for areal til vindkraft og solkraft».³ Av planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, følger i punkt 7.7 at blant annet fornybar kraftproduksjon skal vektas tungt ved konflikter mellom ulike utbyggingsformål. Planretningslinjene følger opp føringer gitt i naturmeldingen (Meld. St. 35 (2023–2024)) om tilrettelegging for og prioritering av fornybar kraftproduksjon mv.⁴

¹ Solkraft - NVE

² Stortingsvedtak 923, 16. juni 2023, se [Meld. St. 4 \(2023–2024\) - regjeringen.no](#).

³ [Statlige planretningslinjer for klima og energi - Lovdata](#)

⁴ Meld. St. 35 (2023–2024) side 71

1.3 Formålet med veilederen

Veilederen retter seg hovedsakelig mot kommunale saksbehandlere som etter forskriftendringen får i oppgave å behandle søknader om bygging av solkraftverk inntil 10 MW. Formålet med veilederen er å sammenstille informasjon som kan være til nytte under saksbehandlingen av bakkemonterte solkraftanlegg, samt ved spørsmål fra ulike aktører. Veilederen vil i tillegg være relevant for tiltakshaver som etter forskriftendringen må forholde seg til at saksbehandlingen av solkraftanlegg under den angitte effektgrensen vil skje etter reglene i plan- og bygningsloven.

I punkt 2 omtales den nye konsesjonsgrensen etter energiloven nærmere, herunder overgangsregler, forholdet mellom MWp og MW og hybridprosjekter. I punkt 3 følger en gjennomgang av saksbehandlingsprosessen etter plan- og bygningsloven, blant annet om vurdering av behov for reguleringsplan og konsekvensutredning (KU). I punkt 4 gis en overordnet omtale av forholdet til annet relevant regelverk og andre særlige hensyn, med henvisninger til ytterligere informasjon og veiledning fra relevante myndigheter.

2. NY KONSESJONGRENSE ETTER ENERGILOVEN

2.1 Innledning

Etter energiloven er utgangspunktet at anlegg for produksjon av elektrisk energi ikke kan bygges, eies eller drives uten konsesjon.⁵ Energiloven åpner for at Energidepartementet (ED) kan fastsette i forskrift hvilken installert effekt eller hvilken spenning et elektrisk anlegg skal ha for at det kreves konsesjon. Det er NVE som gir konsesjon når et solkraftanlegg er konsesjonspliktig etter energiloven.

Etter endringen i energilovforskriften som trer i kraft 1. juli 2025, vil det kun kreves konsesjon etter energiloven for solkraftanlegg med installert effekt over 10 MW. Dette innebærer at anlegg til og med 10 MW ikke er konsesjonspliktig etter energiloven. Nettanlegg er ikke unntatt krav om konsesjon etter energiloven, se nærmere om dette i punkt 4.3 nedenfor. Solkraftanlegg med installert effekt inntil 10 MW, skal behandles etter reglene i plan- og bygningsloven. Eier av solkraftanlegget har likevel rapporteringsplikt til NVE ved endelig tillatelse etter plan- og bygningsloven, jf. energilovforskriften § 6-1 annet ledd.

Nedenfor omtales ulike spørsmål knyttet til grensedragningen for konsesjonsplikt etter energiloven. I kommunens saksbehandling bør slike spørsmål avklares raskt. I tvilstilfeller kan søknaden sendes til NVE for avklaring, jf. energilovforskriften § 3-1 tredje ledd.

2.2 Søknader sendt før 1. juli 2025 skal behandles av NVE

Det følger av overgangsbestemmelsen i endringsforskriften⁶ at endringen ikke gjelder solkraftanlegg på land som har igangsatt bygging eller sendt konsesjonssøknad til NVE før 1. juli 2025. Konsesjonssøknader som er sendt NVE før 1. juli 2025, skal uavhengig av omsøkt installert effekt behandles av NVE. Kommunen har likevel kompetanse til å behandle en søknad fremsatt for NVE før 1. juli 2025, dersom søkeren har trukket søknaden fra behandling hos NVE.

2.3 Konsesjonsgrensen er oppgitt i megawatt (MW), ikke megawatt-peak (MWp)

Konsesjonsgrensen er i energilovforskriften § 3-1 oppgitt i megawatt (MW). Dette er effekten som kan leveres på nett som vekselstrøm. Ofte omtales imidlertid den installerte effekten til et solkraftanlegg i megawatt-peak (MWp), som likestrøm (DC). MWp sier noe om anleggets teoretiske maksimale effekt i

⁵ Energiloven § 3-1

⁶ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2025-02-06-160>

likestrøm, mens MW beskriver anleggets maksimale effekt som kan leveres ut på nettet, som vekselstrøm (AC).⁷

MWp er ikke direkte overførbart til MW. Av departementets høringsnotat av 26.6.2024 følger om forholdet mellom MW og MWp at: «Etter NVEs erfaring overstiger ikke forholdet mellom MW og MWp 1:1,5. Det innebærer at en konsesjonsgrense på 5 MW vil unnta anlegg på opptil om lag 7,5 MWp fra konsesjonsplikt, mens en grense på 10 MW vil tilsvare om lag 15 MWp.»⁸

Dersom effekten i et omsøkt anlegg bare er oppgitt i MWp, bør kommunen be tiltakshaver opplyse om hva solkraftanleggets maksimale effekt ut i nettet vil være i MW.

2.4 Konsesjonsgrensen gjelder per solkraftverk

Konsesjonsgrensen må etter ordlyden forstås som en absolutt grense på installert effekt i solkraftanlegget. Tilsvarende som for mindre vindkraftanlegg, må dette gjelde uavhengig av om det søkes i flere omganger i form av utvidelser eller tilsvarende. I enkelte tilfeller kan det oppstå spørsmål om man står ovenfor ett eller flere solkraftverk. Hva som er ett solkraftverk, vil måtte vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. I *Veileder for kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg* fra daværende Olje- og energidepartement og Kommunal- og moderniseringsdepartement (2015), er følgende angitt om tilsvarende problemstilling for vindkraftanlegg:

«Konsesjonsgrensen på 1 MW må forstås som en absolutt grense på installasjonen i et vindkraftanlegg, uavhengig av om det søkes i flere omganger i form av utvidelser eller lignende. Dette betyr at det tidvis må gjøres en vurdering av om man står overfor ett eller flere prosjekter. Planlegges flere tiltak i noe som naturlig må regnes som ett planområde, må dette behandles som ett prosjekt med hensyn til konsesjonsgrensen. Dette gjelder uavhengig av om det er forskjellige eiere av de enkelte installasjonene. Tilsvarende må gjelde tiltak i nærheten av et eksisterende prosjekt. I noen tilfeller kan det likevel oppstå tvil om man står overfor ett eller flere prosjekter, og da må det gjøres en konkret vurdering. Vurderingstemaer i denne sammenhengen bør være om de aktuelle områdene naturlig danner ett planområde, og om det vil være felles infrastruktur som veier og nett. Eierskapsforholdene kan også være relevante å vurdere, men dette er ikke avgjørende. Ved tvil anbefales det at kommunen rådfører seg med NVE, og at det legges betydelig vekt på NVEs vurdering.»⁹

I vurderingen av hva som er ett solkraftanlegg, vil de samme momentene være relevante. Det overordnede spørsmålet vil like fullt være om det er naturlig å anse flere solkraftverk i nærheten av hverandre som ett samlet tiltak. Det anbefales at kommunen ved tvilstilfeller forelegger spørsmålet for NVE.

2.5 Solkraftverk med batterilagring

Flere nye solkraftprosjekter utvikles i dag med batterilagringssystemer. Batterier gjør det mulig å lagre uregulerbar kraftproduksjon, slik at kraften kan leveres når det er større behov. Batterier kan også redusere behovet for nettkapasitet til et kraftverk.

Etter ordlyden er det «solkraftverk på land» som ikke er konsesjonspliktig når den «installerte effekten i anlegget» er inntil 10 MW. Etter ordlyden er det den installerte effekten som produseres av solkraftverket som er utslagsgivende for om solkraftanlegget er unntatt konsesjonsplikt.

Det kreves konsesjon etter energiloven for å bygge, eie og drive batterilagringssystemer, dersom utbygger må etablere høyspenningsanlegg for å tilknytte batterianlegget til strømmettet.

⁷ Se <https://www.nve.no/media/16752/notatet-nves-svar-paa-oppdrag-om-solkraft-og-annen-lokal-energiproduksjon.pdf>, side 23

⁸ <https://www.regjeringen.no/contentassets/5fd0b6da39b243859f1211a3abb9626f/horingsnotat-om-endring-i-energilovforskriften.pdf> punkt 2

⁹ [veilder-mindre-vindkraftanlegg.pdf](#) side 4

Om batterianlegg i tilknytning til et produksjonsanlegg som ikke er konsesjonspliktig, skriver NVE følgende om konsesjonsplikt for batterianlegget på sine nettsider:¹⁰

«Batterianlegg som ikke har behov for å etablere høyspenningsanlegg, og batterianlegg hvor det lokale nettselskapet etablerer nødvendig høyspenningsanlegg under sin områdekonsesjon, er ikke konsesjonspliktige etter energiloven.

Dersom alle komponenter i batterianlegget er lavspent, krever det ikke konsesjon. I disse tilfellene anses ikke en transformator til høyspent som en del av batterianlegget, men noe områdekonsesjonær etablerer som følge av leveringsplikten. Etableringen av høyspent transformator vil derfor omfattes av områdekonsesjonen til det lokale nettselskapet.»

Solkraftanlegg med ikke-konsesjonspliktige batterianlegg behandles av kommunen i sin helhet. Mer informasjon om konsesjonsplikt for batterianlegg finnes på NVEs nettsider: [Konsesjonsbehandling av batterianlegg - NVE](#).

2.6 Hybride kraftverk med solkraft og vindkraft

Med hybridkraftverk menes her kraftverk som benytter seg av ulike produksjonsteknologier. Et hybridkraftverk med sol og vind vil kunne utnytte variasjoner i tilgang på sol og vind, samt dele elektrisk infrastruktur. Det er per i dag ingen slike anlegg i Norge.

Det er fastsatt ulike konsesjonsgrenser for vindkraftanlegg og solkraftanlegg etter energilovforskriften § 3-1. Verken ordlyden i energilovforskriften § 3-1 eller forarbeidene til endringsforskriften, omtaler hybride kraftverk. Per i dag må konsesjonsplikt etter ordlyden vurderes separat for hver produksjonsteknologi.

Når det utløses tillatelsesprosesser for begge produksjonsteknologier, anbefales det tidlig dialog med NVE for å sørge for en hensiktsmessig samordning av prosessene. Ved tvilstilfeller og spørsmål om hvem som er rette myndighet, bør NVE kontaktes.

¹⁰ [Konsesjonsbehandling av batterianlegg - NVE](#), 2.6.2025.

3. SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

3.1 Innledning

For konsesjonspliktige solkraftanlegg, gir NVE konsesjon etter energiloven og godkjenner detaljplan. For at NVE skal gi konsesjon, må de samlede fordelene ved anlegget overstige de samlede ulemperne. Typiske fordeler er ny kraftproduksjon og økt forsyningssikkerhet. Se nærmere omtale av andre hensyn som inngår i vurderingen i punkt 4. I konsesjonen setter NVE blant annet vilkår om konsesjonens varighet, frist for å sende inn detaljplan, byggefrist, drift og nedleggelse av anlegget og om innhold i detaljplanen. I detaljplan konkretiseres utbyggingsplanene innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen. Detaljplanen skal blant annet inneholde en teknisk beskrivelse av samtlige komponenter og installasjoner, og et kart som viser den nøyaktige plasseringen av disse. Se nærmere eksempler i vedlegg 1 om konsesjonssaker behandlet av NVE, med lenker til ytterligere informasjon om sakene på NVEs nettsider.

Etablering av anlegg for energiproduksjon som er underlagt konsesjonsplikt etter energiloven er i utgangspunktet unntatt fra byggesaksbehandling, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Slike anlegg er også unntatt fra krav om utarbeidelse av reguleringsplan, jf. pbl. § 12-1 tredje ledd tredje punktum, men må være i samsvar med føringer gitt i arealplan, jf. § 1-6.

Etablering av solkraftanlegg som ikke utløser konsesjonsplikt, innebærer at plan- og bygningslovens alminnelige regler må følges, på samme måte som andre byggetiltak. Solkraftanlegg er søknadspliktige tiltak etter pbl. § 20-1, og skal oppføres i tråd med gjeldende planer og plan- og bygningsloven for øvrig med tilhørende forskrifter. Dette innebærer at den som skal føre opp anlegget (tiltakshaver) må sende søknad til kommunen og få byggetillatelse før det bygges.

Kommunen treffer vedtak i byggesaker, og har et ansvar for å ivareta både lokale og nasjonale hensyn og at tiltaket er i samsvar med plan. I byggesaksbehandlingen avklares også forholdet til andre sektormyndigheter. Dersom det følger av overordnet plan (kommuneplanens arealdel, kommunedelplan eller områdereguleringsplan), eller anlegget er å anse som et større bygge- og anleggstiltak eller anses å kunne få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, vil det også være krav til utarbeidelse av reguleringsplan, jf. pbl. § 12-1. Alternativt kan kommunen vurdere å gi dispensasjon fra plan eller plankrav. Derfor bør utbygger, så tidlig som mulig, ta kontakt med kommunen for å avklare planstatus og eventuelle behov for å utarbeide ny reguleringsplan.

For å sikre helhetlige vurderinger kan det være aktuelt for kommunen å vurdere ta stilling til arealer som kan avsettes til solkraftanlegg i kommuneplan, enten ved revisjon av arealdelen eller i kommunedelplan. Hvordan kommunen behandler mindre solkraftanlegg vil avhenge av kommunenes behov og ønsker, hvor aktuelt det er i området med slike anlegg og størrelsen på anleggene. Andre forhold som spiller inn kan være virkninger for miljø og samfunn, nærhet til verneområder eller andre sårbare områder og hvor langt utbygger har kommet i planlegging av tiltakene.

3.2 Behovet for reguleringsplan må vurderes konkret

3.2.1 Plankrav for større tiltak og tiltak med vesentlige virkninger for miljø og samfunn

Av pbl. § 12-1 tredje ledd følger det at «*[f]or gjennomføring av større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, kreves det reguleringsplan*». For slike tiltak kan byggetillatelse ikke gis før reguleringsplan foreligger.

Hvorvidt etablering av landbaserte solkraftanlegg med installert effekt inntil 10 MW utløser krav om reguleringsplan etter § 12-1, må vurderes konkret i hver enkelt sak. Ved vurderingen vil det for det første være aktuelt å se hen til det aktuelle anleggets størrelse, utforming og plassering, samt

størrelsen på det aktuelle tiltaksområdet. Dersom anlegget det er tale om er av beskjeden størrelse, kan dette tale for at utarbeidelse av reguleringsplan kan unnlates. Ved vurderingen kan det imidlertid ikke bare ses hen til tiltakets størrelse. Dersom tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø- og samfunnsinteresser, vil plankravet utløses. I den forbindelse må virkningene av det samlede anlegget med tilhørende infrastruktur, herunder veier, nettilknytning, opparbeidelse av adkomst og/eller anleggsveier, riggområder, tekniske anlegg mv. vurderes.

Ved vurderingen av om tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, er en rekke forhold relevante. Etablering av solkraftanlegg kan påvirke flere ulike miljø- og samfunnsinteresser, avhengig av de konkrete omstendighetene. Relevante forhold vil blant annet kunne være:

- Anleggets landskapsmessige virkninger, herunder fjernvirkninger og andre visuelle forhold
- Konsekvenser for naturmangfoldet
- Påvirkning på verneområder
- Påvirkning på kulturminner og kulturmiljø
- Forholdet til friluftsliv og ferdsel, samt reiseliv og turisme
- Reindrift og samiske interesser
- Landbruksinteresser, herunder jord- og skogbruk
- Påvirkning på vassdrag og evt. drikkevannskilder
- Se også punkt 4 og tematikk oppgitt i NVEs veileder for solkraftanlegg

Ved behandling av solkraftanlegg må kommunen ta slike virkninger med i vurderingen der dette er relevant. Kommunen må også vurdere den samlede belastningen som flere mindre anlegg innenfor et område kan gi, også sett i lys av annen påvirkning på naturen og omgivelsene. Mindre solkraftanlegg kan hver for seg gi små virkninger på omgivelsene, men samlet sett kan de gi betydelige negative virkninger. At anlegget får *virkninger* for miljø og samfunn utløser ikke i seg selv krav om reguleringsplan, virkningene må være vesentlige.

Krav om at det må utarbeides reguleringsplan før det kan gis tillatelse til etablering av ulike tiltak, kan også være fastsatt i bestemmelser til kommuneplanens arealdel, eller i bestemmelser til områdereguleringsplan. Hvorvidt tillatelse til mindre solkraftanlegg utløser plankrav fastsatt i bestemmelser i overordnet plan, vil bero på tolkningen av den enkelte plan, og må vurderes konkret av kommunen.

3.2.2 Forholdet til kommuneplanens arealdel

Etter loven er kommunen forpliktet til å ha en arealplan for hele kommunen som viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk, jf. pbl. § 11-5 første ledd (kommuneplanens arealdel). Formålet med dette er å sikre en planmessig, forsvarlig og forutsigbar arealutnyttelse.

Etter hver valgperiode er kommunestyret pålagt å utarbeide og vedta en kommunal planstrategi, jf. § 10-1 første ledd. I planstrategien skal kommunestyret ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av den skal revideres, eller om planen kan videreføres uendret. I tillegg kan kommunestyret vurdere om det er behov for å sette i gang annet planarbeid i valgperioden (eks. utarbeidelse av nye reguleringsplaner), områder hvor det skal oppstilles krav om utarbeidelse av reguleringsplan før nye tiltak kan iverksettes eller om andre planer bør endres eller oppheves. Planstrategien må vedtas senest innen ett år etter at det nye kommunestyret har konstituert seg.

Selv om kommuneplanen er forutsatt å være en overordnet plan for all arealbruk i kommunen, oppstiller plan- og bygningsloven ingen rangordning mellom kommuneplanen og reguleringsplaner. Det innebærer at kommuneplanen ikke uten videre går foran en reguleringsplan ved motstrid, eller at kommuneplanen vil være til hinder for at kommunen kan vedta en reguleringsplan som legger opp til en annen arealbruk enn kommuneplanen. Kommunen kan med andre ord regulere arealer til

solkraftformål i reguleringsplan, uten at arealet trenger å være avsatt til solkraftformål i kommuneplanens arealdel.

Motstrid mellom kommunale planer reguleres av § 1-5 annet ledd, som angir at «[n]y plan eller statlig eller regional planbestemmelse går ved eventuell motstrid foran eldre plan eller planbestemmelsene for samme areal med mindre annet er fastsatt i den nye planen eller statlig eller regional planbestemmelse». Det innebærer et utgangspunkt om at ny plan går foran eldre plan, uavhengig av hva slags plantype man står overfor. Som det også fremgår, kan det imidlertid gis bestemmelser i den sist vedtatte planen, som avklarer forholdet til tidligere vedtatte planer.

Fra 1. juli 2025 vil solkraftanlegg være et eget arealformål i kommuneplanens arealdel, som følge av at ny kart- og planforskrift trer i kraft.¹¹ Kommunen har derfor anledning til å avsette arealer til solkraftformål i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel. Forslag om etablering av solkraft kan da også spilles inn ved behandlingen av kommunal planstrategi og/eller rullering av kommuneplanens arealdel, utover i egen plansak eller byggesak. Et senere planforslag eller en byggesøknad om etablering av solkraft vil da følge opp forutsatt arealbruk i kommuneplanens arealdel.

3.3 Nærmere om utarbeidelse av reguleringsplan

3.3.1 Overordnet

Dersom kommunen vurderer at solkraftanlegg utløser krav om reguleringsplan, og utbygger velger å fremme et planinitiativ, vil planprosessen måtte følge plan- og bygningslovens alminnelige regler for private planforslag.¹² Private planforslag skal som hovedregel fremmes som detaljreguleringsplan.¹³

Nedenfor redegjøres overordnet for de sentrale stegene i planprosessen.

3.3.2 Trinn 1: Utarbeidelse av planinitiativ

Oppstartsmøtet har som formål å etablere tidlig kontakt mellom forslagsstiller og kommunen i private plansaker, slik at forslagsstiller og kommunen sammen kan klargjøre hva som tenkes realisert og hvor det ønskes gjennomført.¹⁴ Planinitiativet er et eget dokument som forslagsstiller må sende kommunen før oppstartsmøte kan avholdes. Det må sendes inn senest samtidig med at forslagsstiller bestiller oppstartsmøte med kommunen. Mange kommuner har i dag skjema for bestilling av oppstartsmøte på sine nettsider.

Hva slags innhold et privat planinitiativ ellers skal ha, er regulert i forskrift om private planforslag.¹⁵ Forskriften § 1 oppstiller en rekke krav til innholdet i planinitiativet. Noen av kravene gjelder beskrivelse av prosjektet, andre gjelder forholdet til omgivelsene, samarbeid, medvirkning mv. Kravene må oppfattes som minimumskrav til hva som skal gjøres rede for, mens omfanget styres av vilkåret «i nødvendig grad».

Reglene skal sikre at planinitiativet er utfyllende og forsvarlig utformet for at det skal kunne legge grunnlaget for et mest mulig effektivt oppstartsmøte. Kravene skal sikre at kommunen får den informasjonen den trenger for å kunne vurdere om tiltaket krever konsekvensutredning etter reglene i forskrift om konsekvensutredninger eller om planinitiativet skal stoppes, jf. pbl. § 12-8.

¹¹ Se kart- og planforskriften (FOR-2025-01-20-52) vedlegg II, nr. 1.

¹² Jf. pbl. §§ 12-8 og 12-11.

¹³ Jf. pbl. § 12-3 annet ledd og § 12-2 annet ledd første punktum.

¹⁴ Jf. pbl. § 12-8 (1)

¹⁵ Se *Forskrift om behandling av private forslag til detaljregulering etter plan- og bygningsloven* (FOR-2107-12-08-1950), heretter «forskrift om private planforslag».

I NVEs veileder for konsesjonsbehandling av solkraftanlegg¹⁶, er det under punktet "Virkninger for miljø og samfunn" opplistet en rekke temaer som *kan* være av relevans i planprosessen. Hva som er relevant å utrede nærmere, må vurderes konkret og tilpasses hver enkelt sak. Følgende tema omtales i NVEs veileder:

- Landskap
- Kulturminner
- Friluftsliv
- Støy
- Lysrefleksjon
- Folkehelse
- Naturtyper
- Vegetasjon
- Dyreliv
- Fremmede arter og planteskadegjørere
- Geologisk mangfold
- Samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10
- Andre sumvirkninger
- Samfunnssikkerhet
- Naturfare
- Vassdrag
- Vann- og grunnforurensning
- Klima
- Landbruk
- Mineralressurser
- Lokalt og regionalt næringsliv
- Annen infrastruktur

Det understrekes at det ikke er et krav at alle tema i listen må utredes nærmere i alle saker. Hva som er relevante tema, må tilpasses hver enkelt sak. Forslagstiller bør kort begrunne hvorfor temaer angitt over evt. ikke anses som relevante for saken. Se nærmere informasjon under punkt 4.

3.3.3 Trinn 2: Gjennomføring av oppstartsmøte

3.3.3.1 Formålet med møtet

Når planinitiativ er innsendt og oppstartsmøte bestilt, er neste skritt gjennomføring av selve oppstartsmøtet. Mange kommuner har utarbeidet skriftlig veiledning om oppstartsmøtet, som er tilgjengelig på nettet. Formålet med oppstartsmøtet er å etablere en felles forståelse mellom forslagsstiller og kommunen om forutsetningene for det videre planarbeidet. Dagsorden og gjennomføring av møtet må vurderes i lys av prosjektets karakter og kompleksitet.

Møtet skal bidra til forutsigbarhet og redusere faren for at uavklarte eller uforutsette forhold skal vanskeliggjøre eller forsinke den etterfølgende planprosessen. Møtet skal sikre god informasjonsflyt, samarbeid og forventningsavklaring, og vil i mange tilfeller kunne forhindre at forslagsstiller legger ned ressurser i et planarbeid som ikke kan føre frem til positivt vedtak i kommunen.

Kommunen er ansvarlig for innkalling og gjennomføring av oppstartsmøtet. Oppstartsmøte skal gjennomføres innen rimelig tid etter at kommunen har mottatt forespørsel om dette fra forslagsstilleren.¹⁷ Hva som er rimelig tid, må vurderes ut fra prosjektets størrelse og kompleksitet, samt rådets karakter. Normalt bør tre til fire uker være tilstrekkelig for at kommunen skal kunne

¹⁶ NVE digital veileder: [Konsesjonssøknad solkraft](#)

¹⁷ Jf. forskrift om private planforslag § 2 første ledd.

forberede seg til møtet, men det kan være påkrevd med lengre tid i komplekse områder eller dersom planinitiativet legger opp til vesentlige avvik fra kommunens overordnede planer.

3.3.3.2 Tema for møtet

Forskrift om private planforslag § 2 andre ledd har utfyllende regler om tema som skal behandles i møtet. Bestemmelsen må forstås slik at det bare er tema som er relevante for saken som en trenger å drøfte. Alle temaer som er nødvendig for å klargjøre forutsetningene for det videre planarbeidet og utformingen av det endelige planforslaget skal behandles. Kommunen skal f.eks. avklare om forslaget vil omfattes av forskriften om konsekvensutredninger. Det kan videre være aktuelt å orientere om krav til fremstilling av plankart og innholdet i øvrig planmateriale, samt bidra med sin kunnskap om planområdet. Som et supplement til forskriftens krav, har mange kommuner laget maler/stikkordslister for det som skal behandles i oppstartsmøtet med lister over hvilke opplysninger det forventes at forslagsstiller gir.

Kommunen kan gi råd om hvordan planen bør utarbeides, og bistå i planarbeidet. Det bør avklares i møtet hvordan og i hvilket omfang kommunen i tilfelle vil medvirke i det videre planarbeidet. Ut fra kapasitet, varierer praksis en del fra kommune til kommune i hvor mye de bistår private utover det obligatoriske oppstartsmøtet. Kommunens råd kan omfatte både utformingen av planforslag, men også opplegget for planprosessen, dokumentasjon og prosessbistand, f.eks. knyttet til medvirkningsaspektet. På noen områder kan det inngås bindende avtaler mellom kommunen og forslagsstiller. Det gjelder prosess, f.eks. fremdriftsplan, hvem som er kontaktpersoner, hva kommunen og forslagsstiller skal frembringe av dokumentasjon mv. Det kan imidlertid ikke inngås avtaler som skal binde kommunen når det gjelder innholdet i endelige planvedtak, f.eks. arealdisponering og planbestemmelser.

Det er forslagsstiller som er ansvarlig for at kravet i pbl. § 4–2 om at alle planer skal inneholde en beskrivelse av planens formål, hovedinnhold og følger, samt forholdet til andre planer som gjelder for området, er oppfylt. Dette bør derfor avklares i oppstartsmøtet.

Plan- og bygningsloven § 12-15 åpner for at det kan gjennomføres felles behandling av reguleringsplan og byggesøknad. Slik felles behandling vil i mange tilfeller kunne være tids- og ressursbesparende både for kommunen og forslagsstiller/utbygger, og bør derfor drøftes i oppstartsmøtet. Kommunen bør i tilfelle avklare med forslagsstiller hva slags dokumentasjon som må anses påkrevet for at kommunen skal kunne gjennomføre slik felles behandling.

3.3.3.3 Særlig om avklaring av KU-plikt

Etter forskrift om konsekvensutredninger (KU-forskriften) forutsettes det at spørsmålet om reguleringsplanen er KU-pliktig, skal avklares før varsel om planoppstart. Det er derfor gitt en bestemmelse i forskrift om private planforslag § 1 andre ledd bokstav l, om at forslagsstiller i planinitiativet skal gi en vurdering av om planen er omfattet av forskriften. Det skal redegjøres for spørsmålet i oppstartsmøtet og inngå i møtereferatet. Kommunen må ha avklart spørsmålet før det kan gis tillatelse til varsel om planoppstart.

Reguleringsplan for etablering av solkraftanlegg med installert effekt inntil 10 MW er ikke uten videre underlagt krav om konsekvensutredning etter KU-forskriften § 6.¹⁸ Utgangspunktet er dermed at konsekvensutredning ikke automatisk er påkrevd for etablering av slike solkraftanlegg. Konsekvensutredning vil imidlertid kunne være påkrevd etter en konkret vurdering, avhengig av det konkrete prosjektets utforming og mulige påvirkning på omgivelsene.¹⁹ Dette vil måtte vurderes

¹⁸ Se *forskrift om endring i forskrift 21. juni 2017 nr. 854 om konsekvensutredninger* (FOR-2025-05-09-755), vedlegg I pkt. 30, jf. vedlegg II nr. 3 bokstav k. Forskriften er i kraft fra 1. juli 2025.

¹⁹ Se KU-forskriften §§ 8 og 10.

konkret av kommunen basert på kriteriene angitt i § 10 i KU-forskriften, som angir forhold ved prosjektet eller lokaliseringen som kan tilsi at det skal stilles krav om konsekvensutredning.

Nærmere veiledning om anvendelsen av kriteriene i § 10 finnes i egen veileder utarbeidet av Kommunal- og distriktsdepartementet og Klima- og miljødepartementet fra 2017.²⁰

3.3.3.4 Nettilknytning og annen infrastruktur

Hvordan anlegget evt. skal tilknyttes nett bør vanligvis være et tema som drøftes i oppstartsmøtet. Det er en fordel om forslagsstiller/utbygger har innhentet uttalelse fra netteier om tilknytningsmulighet og nettkapasitet i forkant av oppstartsmøtet (se også pkt. 4.3 nedenfor).

Dersom forhold rundt nettilknytning ikke er tilstrekkelig avklart før planen skal vedtas, kan rekkefølgekrav om slik avklaring før tillatelsen tas i bruk være et hensiktsmessig alternativ, slik at kommunen kan ferdigbehandle saken.

3.3.3.5 Istandsetting og etterbruk

Et annet aktuelt tema for oppstartsmøtet, er kommunens forventninger og forslagsstiller/utbyggers planer for istandsetting og etterbruk for planområdet når det planlagte anlegget i fremtiden skal avvikles. Krav til eller forutsetninger om etterbruk av arealene kan fastsettes i reguleringsplanen.

Da de fleste solkraftanlegg er i drift over mange år, vil det imidlertid ofte være vanskelig å fastsette konkrete føringer for etterbruk. For en del arealer kan landbruksformål (LNF) være et aktuelt etterbruksformål. Arealbruken kan i tilfelle reguleres i tidsrekkefølge med ulikt arealformål (eks. *solkraftanlegg* i driftsperioden, etterfulgt av LNF ved driftsperiodens slutt). Dersom etterbruken er et utbyggingsformål, som industri eller bolig, bør reguleringsplanen kun omtale dette og evt. fastsette plankrav for etterbruken. Detaljerte rammer vil sannsynligvis være utdaterte den dagen etterbruk er aktuelt.

3.3.3.6 Referat fra oppstartsmøtet

Referatet er viktig for å dokumentere hva som ble drøftet i oppstartsmøtet og resultatet av drøftelsene. Referatet skal redegjøre for de forutsetninger forslagsstiller og planmyndigheten er blitt enige om skal gjelde for det videre planarbeidet. Referatet skal angi hva som er partenes ansvar og oppgaver i det videre arbeidet. Dersom planforslaget fremstilles i overensstemmelse med det som fremgår av referatet, vil det også lette kommunens videre behandling av dette.

Nærmere regler om referatet finnes i forskrift om private planforslag § 3. Bestemmelsen må forstås som et minimumskrav. Referatet skal sendes forslagsstiller innen rimelig tid etter møtet. Departementet har i lovforarbeidene forutsatt at det bør skje senest innen 2 uker etter at møtet ble avholdt, men annen frist kan avtales. Det er kommunen som er ansvarlig for å utarbeide referatet. Referatet skal inneholde opplysninger om de temaene som ble drøftet i møtet, avklaringer og konklusjoner det ble enighet om, vesentlige punkter det er uenighet om og punkter som gjenstår å avklare. Eventuell uenighet på vesentlige punkter skal fremgå av referatet. Kommunen bør si tydelig fra til forslagsstiller dersom den mener at elementer i forslagsstillerens forslag neppe vil bli vedtatt i kommunestyret.

Et viktig punkt i oppstartsmøtet er å avklare om kommunen vil anbefale forslagsstiller å gå videre med planarbeidet eller om kommunen vil stoppe planinitiativet med hjemmel i pbl. § 12-8 (2). Beslutningen om å stoppe planinitiativet er ikke et enkeltvedtak som kan påklages, men beslutningen skal være

²⁰ Tilgjengelig på https://www.regjeringen.no/contentassets/167047e811414896b04ec2504dd63995/veileder_kuforskriften_vesentlige_virkninger.pdf

skriftlig. Dersom kommunen i oppstartsmøtet varsler at den vil stanse planarbeidet, skal det gis en kort begrunnelse for dette i referatet. Det fremgår av forarbeidene til pbl. § 12-8 (2) at det i prinsippet er samme lave terskel for kommunen til å stoppe et planinitiativ etter pbl. § 12-8 (2) som det er til å unnlate å fremme et planforslag etter pbl. § 12-11 (2). Begge avgjørelsene beror på et fritt skjønn. Planinitiativ bør likevel ikke stoppes hvis det vil være mulig å gjøre justeringer i planarbeidet som gjør det sannsynlig at planen vil bli vedtatt.

Beslutning om å stoppe et privat planinitiativ skal tas så tidlig som mulig i oppstartfasen, og hvis ikke annet er avtalt, senest like etter at oppstartsmøte er avholdt. Dersom kommunen ønsker et bedre grunnlag for beslutningen, f.eks. ved å ta planforslaget opp i regionalt planforum, skal det avtales en utsatt frist. Det samme gjelder uenighet på vesentlige punkter. Beslutning om å stoppe et planinitiativ kan ikke påklages, men forslagsstiller kan kreve spørsmålet forelagt kommunestyret til vurdering, dersom forslaget er i tråd med overordnet plan. Kommuneadministrasjonen bør imidlertid utvise varsomhet med å treffe administrativ beslutning om å stoppe private planinitiativ for solkraftanlegg uten forutgående politisk behandling.

Varsling og kunngjøring av planoppstart kan ikke skje før kommunen har gitt klarsignal til forslagsstiller om dette. Der det er fremmet krav om foreleggelse for politisk utvalg eller kommunestyret, og foreleggelsen kan få betydning for innholdet i varselet, må planoppstarten utsettes for å unngå ny varsling senere.

3.3.4 Trinn 3: Varsel om oppstart av planarbeid og fastsettelse av planprogram

Etter at oppstartsmøte er gjennomført og kommunen har gitt klarsignal til oppstart av planarbeidet, vil neste skritt være varsel om oppstart av planarbeid og fastsettelse av evt. planprogram.

Reglene om kunngjøring og varsling fremgår av pbl. § 12-8 tredje ledd. Det fremgår her at forslagsstiller skal kunngjøre en melding om oppstart av planarbeidet i minst én avis som er alminnelig lest på stedet, og gjennom elektroniske medier. Registrerte grunneiere og festere i planområdet, og så vidt mulig andre rettighetshavere i planområdet, samt naboer til planområdet, skal når de blir direkte berørt, på hensiktsmessig måte underrettes om at planarbeidet tas opp. Det samme gjelder berørte offentlige instanser. Avgrensningen av planområdet skal også angis. Det vanlige er at dette skjer ved et kartutsnitt over planområdet.

Naboer til planområdet skal varsles i den grad de blir direkte berørt. Naboeiendommer er eiendom som har felles grense til planområdet. Disse skal alltid varsles. Normalt bør man også varsle eiendommer hvor kun en vei, gate, elv eller annet areal ligger imellom denne og planområdet (gjenboereiendommer). Det må foretas en konkret vurdering av hvem som anses direkte berørt, også utover disse. Listen over de som er varslet skal sendes kommunen sammen med planforslaget. Manglende varsling av direkte berørte vil være saksbehandlingsfeil, som etter omstendighetene vil kunne få betydning for et senere planvedtak.

For planer som krever konsekvensutredning, skal det som oftest også kunngjøres et forslag til planprogram²¹. I planprogrammet skal det redegjøres for formålet med planarbeidet, planprosessen, alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Se omtale av tema som kan være relevante nedenfor i punkt 4. For planer som omfattes av forskriften om konsekvensutredning er fristen for å uttale seg til forslaget til planprogram minst seks uker.

Ansvarlig myndighet har anledning til å avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette et planprogram etter høring. Denne beslutningen kan ikke påklages, men forslagsstilleren kan kreve å få den forelagt for kommunestyret til endelig avgjørelse, jf. pbl. § 12-9 tredje ledd.

²¹ Jf. pbl. § 4-1, jf. pbl. § 12-9 (1).

Kommunen skal fastsette planprogrammet innen 10 uker etter at høringsfristen har utløpt. Kommunen skal da redegjøre for høringsuttalelsene og hvordan disse er vurdert og ivaretatt i fastsatt planprogram. Ved fastsettingen av planprogrammet skal kommunen i nødvendig grad gi retningslinjer for planarbeidet, herunder om metodebruk, kunnskapsbehov og krav til utredninger.

3.3.5 Trinn 4: Utarbeidelse av reguleringsplan, høring og offentlig ettersyn

Fra 1. juli 2025 er *solkraftanlegg* eget underformål under arealformålet *bebyggelse og anlegg* etter pbl. § 12-5 annet ledd nr. 1, som følge av at ny kart- og planforskrift trer i kraft. Arealer for etablering av solkraftanlegg må derfor avsettes til dette formålet i nye reguleringsplanforslag.²²

I forbindelse med utarbeidelse av planutkastet bør forslagsstiller belyse forholdene omtalt i NVEs veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk, og punktet om virkninger for miljø og samfunn: [Konsesjonssøknad solkraft: Virkninger for miljø og samfunn](#). Temaene oppgitt i veilederen bør gjennomgå, og forslagsstiller bør begrunne hvorfor temaer eventuelt ikke anses som relevante for plansaken.

Når det foreligger et fullstendig utarbeidet forslag til reguleringsplan fra forslagsstiller, og dette er oversendt til kommunen, skal kommunen snarest, og senest innen tolv uker eller en annen frist som er avtalt, avgjøre om forslaget skal fremmes ved å sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Den praktiske gjennomføringen av høring og offentlig ettersyn er nærmere beskrevet i pbl. § 5-2.

Frister begynner å løpe når forslag har kommet inn. Et planforslag skal oppfylle kravene til reguleringsplan, jf. § 12-1, og evt. andre krav som måtte være fastsatt i planprosessen. Er det krav om konsekvensutredning for planen skal den inngå i planforslaget. Dette er bl.a. avgjørende for at fristene begynner å løpe, jf. pbl. § 12-10. Kommunen bør gi beskjed til den private forslagsstilleren snarest, dersom kommunen mener at planen ikke er komplett.

Finner ikke kommunen grunn til å fremme forslaget, skal forslagsstiller innen tre uker underrettes ved brev. Er forslaget i samsvar med kommuneplanens arealdel (eller evt. områderegulering, dersom forslaget fremmes som detaljreguleringsplan) kan forslagsstiller kreve avslaget forelagt kommunestyret. Det er vanlig praksis at det er dialog om det innsendte planforslaget mellom forslagstiller og administrasjonen, og at planforslag og bestemmelser som legges frem til behandling dermed er bearbeidet med hensyn til den helheten kommunen skal ivareta.

Beslutter kommunen å sende forslaget på høring og offentlig ettersyn, skal frist for å gi uttalelse og eventuelt fremme innsigelse være minst 6 uker.²³ Ved utløpet av den fastsatte frist, tar kommunen saken opp til behandling og vurderer om merknadene og innspill som er kommet inn gir grunnlag for endringer i planforslaget. Ved eventuelle endringer i planforslaget gjennomføres annengangs høring. Kommunen ikke uten videre forpliktet til å ta merknader og innspill til følge.

Foreligger det derimot innsigelser fra myndighet med innsigelsesadgang, må kommunen vurdere om innsigelsene skal etterkommes gjennom endringer i planforslaget, jf. punkt 3.5.2 nedenfor. Vedtatt reguleringsplan hvor det foreligger uløste innsigelser vil ikke kunne tre i kraft i sin helhet før innsigelsene er løst, jf. pbl. § 12-13.

3.3.6 Trinn 5: Politisk sluttbehandling

Etter at forslaget til reguleringsplan er ferdigbehandlet, legges det frem for kommunestyret for vedtak, eventuelt med alternativer, jf. § 12-12. Dersom det foreligger ulike alternativer, er det en forutsetning for vedtak at alternativene har vært sendt på høring og offentlig ettersyn.²⁴ I den avsluttende

²² Se kart- og planforskriften (FOR-2025-01-20-52) vedlegg I, nr. 1.

²³ Jf. pbl. § 12-10(1)

²⁴ Se f.eks. SOMB-2022-1303

behandlingen av planforslaget kan kommunestyret kun gjøre mindre endringer i planen under sluttbehandlingen, uten at det kreves ny høring og offentlig ettersyn. Dersom kommunestyret ikke er enig i forslaget, kan det sende saken tilbake til ny behandling i administrasjonen. Kommunestyret må treffe vedtak senest 12 uker etter at planforslaget er ferdigbehandlet.

Kommunestyret kan delegere myndighet til å vedta mindre reguleringsplaner i samsvar med kommunelovens regler når planen er i samsvar med rammer i kommuneplanens arealdel, og det er mindre enn fire år siden kommuneplanen ble vedtatt av kommunestyret. Bestemmelsen tar sikte på planer som anses som kurante.

Når planen er vedtatt, skal registrerte grunneiere og festere i planområdet, og så vidt mulig andre rettighetshavere og naboer, når de blir direkte berørt, underrettes særskilt ved brev. Med naboer menes også gjenboere. Brevet skal inneholde opplysning om vedtak, klageadgang og klagefrist. Planen med planbeskrivelse skal også kunngjøres i minst én avis som er alminnelig lest på stedet og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Denne kunngjøringen kommer altså i tillegg til den direkte underretningen til berørte parter.

Kommunestyrets vedtak om å vedta eller endre en reguleringsplan kan påklages til statsforvalteren. Myndigheter og organer som har *innsigelsesrett* har imidlertid ikke *klagerett* på kommunens planvedtak.²⁵ Det er bare positive vedtak som kan påklages. Det er ikke klagerett på et vedtak om ikke å godkjenne et planforslag. Dette har sammenheng med kommunens rolle som lokal planmyndighet med kompetanse til å fastlegge arealbruken i kommunen.

3.3.7 Innsigelse

Dersom foreslått arealbruk knyttet til mindre solkraftanlegg eller konkrete planbestemmelser unntaksvis skulle berøre nasjonale, vesentlige regionale eller andre vesentlige interesser, kan berørte statlige og regionale organ, annen berørt kommune og Sametinget fremme innsigelse. Innsigelse kan også utløses der planen ikke samsvarer med regional plan, dersom denne har retningslinjer for mindre solkraftetableringer. Dette gjelder også planer som er under arbeid. Der kommunen ikke imøtekommer merknadene gjennom planendring, og det etter mekling fortsatt ikke er enighet, avgjøres plansaken endelig av Kommunal- og distriktsdepartementet. Bestemmelser om dette fremgår av plan- og bygningsloven kap. 5.

Det kan likevel ikke fremmes innsigelse mot arealbruk og bestemmelser som det tidligere har vært fremmet innsigelse mot, og som har blitt avgjort i løpet av de ti foregående år. Det kan heller ikke fremmes innsigelse mot forhold i plansak som det kunne ha vært fremmet innsigelse mot i forbindelse med en tidligere plan om samme forhold vedtatt i løpet av de ti foregående år.

Relevante føringer for statlige myndigheters bruk av innsigelsesadgangen i plansaker vedr. solkraft fremgår blant annet av statlige planretningslinjer for klima og energi,²⁶ statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet,²⁷ rundskriv H-2/14 fra Kommunal- og distriktsdepartementet med retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven²⁸ og rundskrift T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet vedr nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis.²⁹

²⁵ Jf. pbl. § 1-9(3) jf. § 12-12(3)

²⁶ Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/spr-klima/id3080674/>

²⁷ Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/spr-areal/id3080672/>

²⁸ Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/retningslinjer-for-innsigelse-i-plansaker-etter-plan-og-bygningsloven/id751295/>

²⁹ Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-og-vesentlige-regionale-interesser-pa-miljoomradet-klargjoring-av-miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/?q=T-2/16>

3.4 Byggesaksbehandling av solkraftverk

3.4.1 Krav til søknaden

Tiltakshaver kan be kommunen om en forhåndskonferanse før søknad sendes. Her kan tiltakshaver og kommunen avklare behovet for avklaring i plan, hvordan anlegget bør plasseres osv. Dette kan gjøre søknadsprosessen enklere. Byggesaksprosessen bør ta utgangspunkt i de vanlige reglene for kommunal byggesaksbehandling, jf. pbl. kap. 21 og SAK10 med tilhørende veiledning.

Dette innebærer blant annet at de alminnelige kravene til nabovarsling gjelder, jf. pbl. § 21-3, slik at nabovarsling må gjennomføres før søknad inngis. Eventuelle merknader fra naboer (evt. gjenboere) skal samordnes av tiltakshaver, og det skal gjøres rede for merknadene sammen med søknaden. Nabovarslingen må oppfylle de innholdsmessige kravene fastsatt i SAK10 § 5-2.

Tiltakshavers søknad om tillatelse må ellers tilfredsstille de generelle kravene til innhold og utforming som følger av SAK10 kapittel 5. Nærmere regler om krav til innhold i søknad om tiltak følger blant annet av SAK10 § 5-4, hvor det fremgår at søknaden skal inneholde følgende opplysninger, så langt det er relevant og nødvendige for kommunens behandling:

- a. *tiltakshaver*
- b. *eiendom og eksisterende bebyggelse som berøres av tiltaket*
- c. *beskrivelse av tiltakets art*
- d. *tiltakets størrelse og grad av utnyttning*
- e. *forhold til plangrunnlaget og plan- og bygningsloven § 1-8*
- f. *ivaretagelse av krav til universell utforming og arkitektonisk utforming, herunder visuelle kvaliteter*
- g. *tiltakets sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold, og behov for eventuelle sikringstiltak*
- h. *konsekvensanalyse som framgår av byggeteknisk forskrift § 9-4*
- i. *minsteavstand til annen bebyggelse, kraftlinjer, vegmidte, vann- og avløpsledninger*
- j. *atkomst, vannforsyning, avløp, avledning av overvann, flomveier for overvann og fjernvarmetilknytning.*
- k. *eventuelt behov og grunnlag for dispensasjon*
- l. *om det er avholdt forhåndskonferanse*
- m. *tegninger og målsatt situasjonsplan*
- n. *redegjørelse for nabovarsling og nabomerknader, samt kvittering for nabovarsel*
- o. *forholdet til andre myndigheter*
- p. *gjennomføringsplan*
- q. *erklæringer om ansvarsrett*

Hva som er relevant og nødvendig ved søknadsbehandlingen for det aktuelle anlegget, må vurderes konkret av kommunen, og kan evt. vurderes i forbindelse med forhåndskonferanse. Søknaden bør også, så langt det passer og er nødvendig, inneholde opplysninger som angitt i NVEs veileder [Konsesjonssøknad solkraft](#).³⁰ Se punkt 4 nedenfor om dette. Hva som er nødvendig i byggesaksbehandlingen, må sees i sammenheng med utredningene som er gjennomført som del av den forutgående planprosessen. Forhold som må anses tilstrekkelig utredet og dokumentert som del av den forutgående planprosessen bør ikke behandles på nytt som en del av byggesaken.

Av naturmangfoldloven § 7 følger det at prinsippene i loven §§ 8 til 12 skal legges til grunn ved utøving av offentlig myndighet. Bestemmelsen gjelder også ved byggesaksbehandling. Kommunen må derfor påse at søknaden inneholder tilstrekkelige opplysninger til å sikre at hensynet til naturmangfoldet vil bli

³⁰ Tilsvarende anbefaling følger av veileder for mindre vindkraftanlegg fra ED og KMD

ivaretatt. Dette vil imidlertid normalt være ivaretatt gjennom de utredninger og vurderinger som er gjennomført som ledd i forutgående reguleringsplanprosess.

Ved søknad om rammetillatelse vil opplysninger som nevnt i SAK10 § 5-4 fjerde ledd kunne unntas. Oppdeling i rammetillatelse og igangsettingstillatelse vil være hensiktsmessig ved søknad om tillatelse til de fleste mindre solkraftanlegg, om ikke det besluttes felles behandling av plansak og byggesak, jf. pbl. § 12-15 (se også pkt. 3.3.3.2 over).

3.4.2 Nærmere om byggesaksbehandlingen i kommunen

Behandling av søknader om etablering av solkraftverk vil i utgangspunktet ikke skille seg fra behandling av søknad om tillatelse til andre søknadspliktige tiltak. Det innebærer at kommunen på vanlig måte må avklare hvorvidt søknaden er komplett, slik at det er grunnlag for å ta søknaden til realitetsbehandling (mottakskontroll). Opplysninger og vedlegg som kan være av relevans for søknadsbehandlingen er angitt over. For øvrig vil søknaden måtte behandles i tråd SAK10.

Av pbl. § 1-6 følger det at iverksetting av tiltak som omfattes av loven bare kan skje dersom de ikke er i strid med lovens bestemmelser med tilhørende forskrifter, kommuneplanens arealdel og reguleringsplan. Det innebærer at kommunen ved saksbehandling av søknad om solkraftanlegg må vurdere om bestemmelser gitt i plan, i eller i medhold av loven, er til hinder for at det kan gis tillatelse til tiltaket. Vi viser her til SAK10 med tilhørende veileder. I den forbindelse vil kommunen blant annet måtte vurdere

- Hvorvidt tiltaket utløser krav om reguleringsplan i medhold av bestemmelse i overordnet plan eller med hjemmel i direkte i pbl. § 12-1 tredje ledd
- Om tiltaket er i samsvar med gjeldende planer, herunder reguleringsplan om dette foreligger
- Hvorvidt det bør nedlegges midlertidig forbud mot tiltak etter pbl. kap. 13, dersom kommunen vurderer at det aktuelle området bør undergis ny planlegging
- Om tiltaket oppfyller relevante tekniske krav iht. TEK-17
- Om tiltaket er tilstrekkelig ansvarsbelagt, herunder om det er aktuelt å stille krav om uavhengig kontroll

Dersom kommunen vurderer at tiltaket er i strid med bestemmelser som utgjør materiell avslagsgrunn, bør dette på vanlig måte forhåndsvarsles, slik at tiltakshaver gis anledning til omprosjektering eller søke om dispensasjon, dersom dette er aktuelt.

Andre aktuelle forhold kommunen skal vurdere omfatter hensynet til naboer. Naboulempen utgjør i seg selv ingen materiell avslagsgrunn, men kan etter omstendighetene tilsi at det kan være grunnlag for kommunen å kreve en annen plassering av anlegget, jf. pbl. § 29-4. Dersom anlegget i seg selv eller i forhold til omgivelsene vurderes å være i strid med krav til visuelle kvaliteter etter § 29-2, kan det imidlertid foreligge materiell avslagsgrunn.

Videre vil kommunen måtte vurdere tiltakets forhold til andre myndigheter og sektorregelverk. Om tiltaket krever tillatelse eller samtykke fra annen myndighet, eller søknaden skal forelegges slik myndighet, kan kommunen avvente videre behandling inntil samtykke/tillatelse foreligger. Alternativt kan kommunen gi rammetillatelse til tiltaket, men på vilkår om at igangsettingstillatelse ikke kan gis før forholdet til andre myndigheter er brakt i orden.

Er tiltaket ikke satt i gang senest 3 år etter at tillatelse er gitt, faller tillatsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Disse bestemmelser gjelder tilsvarende for dispensasjon. Fristene kan ikke forlenges.³¹

³¹ Jf. pbl. § 21-9

3.5 Dispensasjon

Etablering av bakkemonterte solkraftanlegg unntatt fra konsesjonsplikt forutsetter at plangrunnlaget som gjelder for tiltakseiendommen åpner for denne arealbruken, jf. plan- og bygningsloven § 1-6. Det innebærer at arealet i utgangspunktet må avsettes til solkraftformål i kommuneplanens arealdel og/eller reguleringsplan, der plankrav kommer til anvendelse.

For visse solkraftprosjekter kan det imidlertid være relevant for kommunen å vurdere å om det bør gis dispensasjon fra annet arealformål og/eller plankrav, slik at anlegget kan etableres uten forutgående planprosess. Dette vil måtte vurderes konkret av kommunen på bakgrunn av dispensasjonsvilkårene i plan- og bygningsloven § 19-2. Det vil blant annet omfatte fordelene etablering av anlegget vil medføre, sett opp mot de hensyn som begrunner plankravet, herunder hensynet til medvirkning og behovet for den brede utredningsprosessen en planprosess vanligvis medfører, samt hensynene bak arealformålet det er aktuelt å dispensere fra.

Ved vurderingen av om en dispensasjon vil innebære en vesentlig tilsidesettelse av hensynet bak plankrav, har Sivilombudet i sin uttalelse SOM-2019-4292 uttalt følgende:

«Ved vurderingen av om hensynene bak et plankrav vil bli vesentlig tilsidesatt ved en dispensasjon er det naturlig å ta utgangspunkt i hva en reguleringsplan for området vil kunne avklare. Det må deretter sees hen til om disse forholdene allerede er avklart på annen måte, f.eks. gjennom kommuneplanbestemmelser, etablert infrastruktur, eller at området har en etablert bebyggelsesstruktur. Dersom viktige forhold ikke er avklart, tiltakets virkning for omgivelsene er av en viss grad og størrelse, eller tiltaket er særlig omstridt, vil det være vanskelig å konkludere med at hensynene bak plankravet ikke blir vesentlig tilsidesatt ved en dispensasjon, jf. § 19-2 andre ledd første punktum».

Det ovennevnte innebærer blant annet at der det er tale om etablering av solkraftverk på allerede bebygde / «grå» arealer³², prosjekter som har begrenset påvirkning på omgivelsene eller prosjekter som ikke er særlig omstridt, bør kommunen vurdere om det er grunnlag for dispensasjon. Det samme gjelder dersom de overordnede arealmessige forutsetningene for anlegget må anses tilstrekkelig utredet ved annet planvedtak, f.eks. i kommune(del)plan.³³ Der det er tale om etablering av solkraftanlegg på landbruksarealer (LNF-formål), vil det være aktuelt å vurdere om solkraftproduksjon er egnet til å styrke gårdens driftsgrunnlag.

Dispensasjon kan gis både varig og tidsbegrenset. Det kan i tillegg stilles vilkår i dispensasjon innenfor rammen av den alminnelige vilkårslæren.

³² Se regjeringens definisjon av "grå arealer" her: [Grå arealer - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

³³ Se Prop. 111 L (2022-2023) pkt. 4.1.4.3 om den parallelle problemstillingen ved etablering av landbaserte vindkraftanlegg

4. SÆRSKILTE TEMA OG FORHOLDET TIL ANNET REGELVERK

4.1 Innledning

Behandling av solkraftverk krever at flere ulike forhold må belyses og vurderes, herunder også ulike regelverk. Kommunen må i vurderingen ved utarbeidelse av reguleringsplan, eventuelt ved behandling av dispensasjonssøknad, ta utgangspunkt i de samlede virkningene for anlegget, altså selve solkraftverket med tilhørende infrastruktur, samt virkninger i anleggs- og driftsfasen. Utbygger må sørge for at kommunen gis tilstrekkelige opplysninger til å vurdere relevante forhold. Er informasjonen mangelfull, må kommunen be utbygger gi ytterligere opplysninger. En særlig omstendighet ved solkraftanlegg kan være arealbehovet. Et anlegg på 10 MW kan kreve 200 dekar areal. Etablering av solkraftverk utelukker ikke nødvendigvis at arealet også kan brukes til andre formål (sambruk). Vurderinger for solkraftverk er likevel hovedsakelig de samme som ved andre arealkrevende tiltak og inngrep. Nedenfor følger en kort overordnet beskrivelse av særskilte tema, med henvisninger til ytterligere informasjon og veiledningsmateriell.

I tillegg til punkt 4.2 til 4.8 nedenfor, er det en rekke øvrige tema som *kan* ha relevans for behandlingen av et solkraftanlegg. Hva som må utredes nærmere, må tilpasses den konkrete saken. Det vises til NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk³⁴, og punktet om virkninger for miljø og samfunn, hvor følgende tema omtales:

- Landskap
- Kulturminner
- Friluftsliv
- Støy
- Lysrefleksjon
- Folkehelse
- Naturtyper
- Vegetasjon
- Dyreliv
- Fremmede arter og planteskadegjørere
- Geologisk mangfold
- Samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10
- Andre sumvirkninger
- Samfunnssikkerhet
- Naturfare
- Vassdrag
- Vann- og grunnforurensning
- Klima
- Landbruk
- Mineralressurser
- Lokalt og regionalt næringsliv
- Annen infrastruktur

Det understrekes at det ikke er et krav om at alle tema i listen over må utredes nærmere. Hva som er relevante tema, må tilpasse hver enkelt sak. Utbygger bør bes om å kort begrunne hvorfor temaer angitt over ikke anses som relevante for saken.

Se også vedlegg 2: *Relevante opplysninger i søknad fra ED og KMD i veilederen om kommunal behandling for mindre vindkraftanlegg* (side 29).³⁵ Så langt listen passer for solkraftanlegg, bør

³⁴ [Konsesjonssøknad solkraft: Virkninger for miljø og samfunn.](#)

³⁵ [veilder-mindre-vindkraftanlegg.pdf](#)

søknaden og/eller eventuelt planforslag, inneholde opplysninger som følger av vedlegget. Dette kommer i tillegg til kravene i byggesaksforskriften.

4.2 Naturmangfold og vernede områder

Naturmangfoldsloven har som formål å sikre at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur. Loven har regler om ulike former for naturvern, samt alminnelige bestemmelser om bærekraftig naturbruk.

De alminnelige bestemmelsene i loven gjelder for all offentlig myndighetsutøvelse og beslutningstaking som berører natur, herunder også ved behandling av saker solkraftanlegg etter plan- og bygningsloven. I saksbehandlingen skal de alminnelige prinsippene som fremkommer i §§ 8-12 anvendes som generelle retningslinjer for skjønnsutøvelsen. Det skal videre fremgå av kommunens beslutning hvordan prinsippene er vurdert. Se særlig Miljøverndepartementets³⁶ veileder til naturmangfoldsloven kapittel II for nærmere veiledning.

I tilfeller der det søkes om solkraftverk nær opp til vernede områder, må det gjøres en grundig vurdering av om verneverdiene eller verneformålet påvirkes av anlegget eller anleggsarbeidet. Etter naturmangfoldsloven § 49 skal hensynet til verneverdiene vektlegges ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår.

Det er også en viktig del av vurderingen om solkraftverket er planlagt bygget i myrområder.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- [Veileder til naturmangfoldsloven kapittel II](#)
- Rødlisten for arter: [Rødlista for arter - Artsdatabanken](#)
- Rødlisten for naturtyper: [Norsk rødliste for naturtyper](#)
- Miljødirektoratets naturkart: [Naturbase: Natur og miljø på kart - miljodirektoratet.no](#)
- [Miljødirektoratets kart over verneområder i Norge](#)
- Se punkt om dyreliv i [NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk](#)
- Statsforvalteren

4.3 Infrastruktur og nettilknytning

En rekke forhold knyttet til infrastruktur og nettilknytning er av betydning også for solkraftanlegg uten konsesjon. Når det gjelder infrastruktur, er det viktig at anlegget plasseres slik at behovet for ny infrastruktur ikke blir større enn nødvendig. I ED og KMDs tidligere veileder for kommunal behandling av mindre vindkraftanlegg³⁷ er det på side 17 opplistet hva vurderingen av infrastruktur og nettilknytning bør inneholde. Opplistingen er relevant også for solkraftanlegg, og omfatter nærhet til vei, nærhet til nett og tilgjengelig nettkapasitet.

Forholdet til nettilknytning bør være del av reguleringssaken. Saken bør forelegges netteier som høringsinstans. På tidspunkt for oppstartsmøte for planinitiativet (evt. søknad om tiltak) bør forslagsstiller/tiltakshaver ha innhentet en uttalelse fra områdekonsesjonæren om nettkapasitet i distribusjons- og transmisjonsnettet. Om det ikke er vedlagt en slik uttalelse, bør dette innhentes før saken behandles videre.

³⁶ Nå Klima- og miljødepartementet (KLD)

³⁷ <https://www.nve.no/media/2248/veilder-mindre-vindkraftanlegg.pdf>.

Dersom forhold rundt nettilknytning ikke er tilstrekkelig avklart før planen skal vedtas, kan rekkefølgekrav om slik avklaring før tillatelsen tas i bruk være et hensiktsmessig alternativ, slik at kommunen kan ferdigbehandle saken.

Alle nettselskaper har tilknytningsplikt etter energiloven § 3-4a overfor kunder som innebærer en plikt til å tilknytte nye anlegg for produksjon av elektrisk energi, og om nødvendig investere i nettanlegg. Det samme gjelder ved produksjonsøkninger.³⁸ Tiltakshaver må forholde seg til den til enhver tid gjeldende nettreguleringen, med bestemmelser om vilkår for nettilknytning.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- Informasjon om tilknytningsplikt: [Dette er tilknytningsplikten - NVE](#)
- [WattAPP – kart over tilgjengelig kapasitet i strømmettet](#)
- [NVEs infoside om strømmettet](#)
- Informasjon om nettselskapenes utbyggingsplaner: [Forside - PlanNett](#)

4.4 Jord- og skogbruk, muligheter for sambruk

Etter [jordlova](#), er tiltak med anleggskonsesjon etter energiloven unntatt krav i § 9 om bruk av dyrka og dyrkbar jord og § 12 om deling. Solkraftanlegg uten konsesjon etter energiloven, vil ikke være omfattet av dette unntaket. Dersom tiltaket skal plasseres i dyrket eller dyrkbar jord, må det vurderes om det er behov for unntak fra omdisponeringsforbudet i jordlova. Det er kommunen som gir slik dispensasjon ved behov.

Solkraftanlegg på dyrket eller dyrkbar mark, utelukker ikke nødvendigvis jordbruksproduksjon. Det er muligheter for å kombinere jordbruksdrift med solkraftanlegg (Agri-PV), slik at matproduksjon og energiproduksjon kan foregå på samme areal. Dette kan skje på forskjellige måter, og må tilpasses avlingen og driften i hvert enkelt tilfelle. Les mer om muligheter for Agri-PV på Fornybar Norges nettsider.

Jordlova § 9 og § 12 gjelder ikke for område som i reguleringsplan er lagt ut til andre formål enn landbruk eller hensynssone som med tilhørende bestemmelser fastlegger faresone, jf. plan og bygningsloven § 12-6. Dersom området er lagt ut i bindende arealdel i kommuneplanen til bebyggelse og anlegg eller LNFR-formål med spredt boligbebyggelse, gjelder heller ikke jordloven § 9 og § 12.

[Skogbrukslova](#) gjelder for all skog og skogmark, og vil være relevant om areal for solkraftanlegg berører grunn som er skogbruksproduserende eller areal som er best egnet for slik produksjon, som ikke brukes til annet. Avskoging til andre formål enn landbruk, krever behandling etter plan- og bygningsloven. Unntaket etter pbl. § 1-3 for elektriske anlegg med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke for solkraftanlegg under konsesjonsgrensen. Se punkt 3.3.3.3 om avklaring av KU-plikt.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- [Landbruksdirektoratets rapport 2024/21- Konsekvenser av bakkemonterte solkraftanlegg på jord- og skogbruksarealer](#), særlig punkt 4.3 (om jordbruk) og punkt 4.4 (om skogbruk).
- [Nasjonale mål og føringer - Landbruksdirektoratet](#)
- [Veileder om Omdisponering - Landbruksdirektoratet](#)
- [Søknadsskjema Søke om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord - Landbruksdirektoratet](#)
- Punkt om landbruk i [NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk](#)

³⁸ Stortinget vedtok 6. mai 2025 endringer i energiloven. Med lovendringene innføres en plikt for nettselskapet til å bygge nettanlegg helt frem til produksjonsanlegget som er tilknyttet nett med spenning opp til og med 22 kV. Etter nytt § 3-4a annet ledd får nettselskapet (områdekonsesjonæren) en plikt til å bygge helt frem til et hensiktsmessig grensesnitt ved produksjonsanlegget. Lovendringen gjelder fra det tidspunkt kongen bestemmer. Per 19.5.2025 er lovvedtaket ikke ikraftsatt.

- Les mer Agri-PV på Fornybar Norges nettsider

4.5 Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminneloven har som formål at kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Det er et nasjonalt ansvar å ivareta disse ressurser som vitenskapelig kildemateriale og som varig grunnlag for nålevende og fremtidige generasjoners opplevelse, selvforståelse, trivsel og virksomhet.

Solkraftanlegg kan berøre kulturminner og kulturmiljø. Hvor stor påvirkningen er, vil variere både basert på totalt arealbeslag, og på behov for arbeid i grunnen ved bygging av anlegget. Større tiltak må varsles til statsforvalteren etter § 9.³⁹ Det er det søkende foretakets ansvar å gjennomføre slik varsling. Dersom det viser seg at solkraftanlegget krever tillatelse til inngrep etter kulturminneloven § 8 er kompetent myndighet Fylkeskommunen.⁴⁰

Kommunen bør i vedtaket gi en kortfattet vurdering av anleggets virkninger for kulturminner og kulturmiljø. Vurderingen bør omtale:

- Direkte virkninger på kulturminner og kulturmiljø pga. anleggets fysiske arealbeslag.
- Anleggets virkninger på kulturhistoriske sammenhenger i området
- Vurdering av anleggets indirekte påvirkning på kulturminner og kulturmiljø.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- Riksantikvarens kart over kulturminner (merk at kartet baserer seg på både offisiell data og data fra brukere av kartet): [Hjem - Kulturminnesøk](#)
- Kommuneplanens arealdel, kommunale og regionale temaplaner om kulturminner
- Punkt om landskap og kulturminner i [NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk](#)

4.6 Forurensing

Solkraftanlegg kan ved uforutsette hendelser eller uhell generere forurensing, både i anleggsfasen og i drift- og vedlikeholdsfasen. Støyvirkninger kan også forekomme i anleggsperioden. Vurderingen av om søknad skal godkjennes, bør derfor inneholde en vurdering av sannsynligheten for uforutsette hendelser og en beskrivelse av virkninger ved typiske forurensningshendelser og tiltak for å motvirke slike.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- [Veileder om behandling av støy i arealplanlegging - miljodirektoratet.no](#)
- [Forurensning og støy - miljodirektoratet.no](#)
- Punkt om støy, lysrefleksjon og vann- og grunnforurensning i [NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk](#)

³⁹ Jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven, § 3 (2) første setning.

⁴⁰ Jf. forskrift om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven, § 3 (2) første setning.

4.7 Friluftsliv og ferdsel

Solkraftanlegg kan påvirke friluftslivsinteresser. Eventuelle direkte virkninger vil bero på anleggets plassering og nærhet til friluftslivs- og ferdselsområder. Indirekte virkninger vil stort sett være visuelle virkninger. Om et solkraftanlegg planlegges i nærheten av friluftslivs- og ferdselsområder, bør det vurderes hvilken påvirkning anlegget kan få på bruken av disse områdene.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- Miljødirektoratets [veileder for å kartlegge og verdsette friluftsområder](#).
- [Friluftsliv i arealplanlegging - miljødirektoratet.no](#)
- [Kommuneveilederen for klima og miljø - miljødirektoratet.no](#)
- Punkt om friluftsliv i [NVEs digitale veileder for konsesjonssøknader for solkraftverk](#)

4.8 Reindrift og samiske interesser

Solkraftanlegg kan påvirke utøvelsen av tradisjonell samisk næringsvirksomhet. Anlegget bør planlegges slik at det medfører minst mulig påvirkning på reindriftsinteresser, både i bygge- og driftsfasen. Det bør på et tidlig tidspunkt innledes dialog med berørte reinbeitedistrikt, og vurderes om det er krav om konsekvensutredning og konsultasjonsplikt som følge av påvirkningen på reindriftsinteressene.

Kommunen plikter etter [sameloven](#) å konsultere representanter for berørte samiske interesser i saker ved beslutninger og tiltak som vil kunne påvirke samiske interesser direkte. Manglende konsultasjoner når samiske interesser berøres direkte, vil kunne være en saksbehandlingsfeil etter forvaltningsloven. Tiltakshaver kan ikke gjennomføre konsultasjonsplikt på vegne av kommunen. For nærmere informasjon om konsultasjonsplikt og konsekvensutredning, vises til Landbruks- og matdepartementets veileder nedenfor.

Ytterligere informasjon og veiledning:

- Veileder fra Landbruks- og matdepartementet: [Reindrift og plan- og bygningsloven](#)
- NIBIOs reindriftskart Kilden: [Kilden - reindrift](#)

VEDLEGG 1: Solkraftverk med konsesjon etter energiloven

Nedenfor følger en oversikt over solkraftverk som har fått konsesjon etter energiloven, hentet fra NVEs nettsider 19. juni 2025: [Konsesjonssaker - NVE](#). Oversikten inneholder lenker til ytterligere informasjon om de ulike prosjektene på NVEs nettsider. Informasjon om konsesjonsbehandling av konsesjonspliktige solkraftanlegg er gitt her: [Konsesjonsbehandling av solkraftverk - NVE](#).

Tittel	Tiltakshaver	Kommune	Søkt effekt (MWp)	Stadium
HIM solkraftverk	Endra AS	Vindafjord	3	Konsesjon gitt
Måna solkraftverk	Innlandet Fornybar Måna AS	Alvdal	5	Konsesjon gitt
Kile solkraftverk	Innlandet Fornybar Kile AS	Sør-Fron	7,1	Konsesjon gitt
Birkeland solkraftverk	Birkeland Solpark AS	Birkenes	11	Konsesjon gitt
Engene solkraftverk	Engene Solar AS	Larvik	6,1	I drift
Furuset solkraftverk	Solgrid Furuset AS	Stor-Elvdal	7,021	I drift, gitt tillatelse til etablering av batterianlegg, transformator og høyspent ledning innenfor planområdet for kraftverket
Buer solkraftverk	Buer Solkraftverk AS	Sarpsborg	1,1	I drift
Ørje Solkraftverk	Solgrid Ørje AS	Marker	13,7	Konsesjon gitt av NVE, klage til ED avslått
Fossum solkraftverk	Fossum Sol 1 AS	Skien	8	Konsesjon gitt av NVE, klage til behandling hos ED
Nesse solkraftverk	Endra AS	Sveio	11,2	Konsesjon gitt av NVE, klage til behandling hos ED
Revehei solkraftverk	Solkraft Sør AS	Lindesnes	1,76	Konsesjon gitt
Fyresdal solkraftverk	Solgrid AS	Fyresdal	14,8	Konsesjon gitt. Statsforvalteren har fremmet innsigelse.
Grasmo solkraftverk	Differ Energy AS	Eidskog	7	Konsesjon gitt
Magnormoen solkraftverk	Differ Energy AS	Eidskog	7	Konsesjon gitt
Seval Skog Solkraftverk	Energeia Seval Skog AS	Gjøvik	46	Konsesjon gitt

VEDLEGG 2: Oversikt over særlige spørsmål/tema

Spørsmål/tema	Svar	Henvisning
Hvor tett kan to kraftverk ligge?	Hva som er ett kraftverk, må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Se mer informasjon under punkt 2.4	Punkt 2.4
Forskjellen mellom MW og MWp	Konsesjonspliktgrensen er i energilovforskriften § 3-1 oppgitt i megawatt (MW). Dette er effekten som kan leveres på nett som vekselstrøm. Ofte omtales imidlertid den installerte effekten til et solkraftanlegg i megawatt-peak (MWp), som likestrøm. MWp er ikke direkte overførbart til MW.	Punkt 2.3
Hybridprosjekter sol og batteri	Solkraftanlegg som benytter seg av ikke-høyspente batterier behandles i sin helhet av kommunen, så lenge installert effekt fra solkraftanlegget er inntil 10 MW. Høyspente batterier, altså batterier med spenning over 1kV, krever konsesjon etter energiloven.	Punkt 2.5
Hybridprosjekter sol og vind	Det er fastsatt ulike konsesjonspliktgrenser for vindkraftanlegg og solkraftanlegg. Konsesjonsplikt må vurderes for hver produksjonsteknologi. Når det utløses tillatelsesprosesser for begge produksjonsteknologier, anbefales tidlig dialog med NVE for å sørge for hensiktsmessig samordning av prosessen. Ved tvilstilfeller og spørsmål om hvem som er rette myndighet, bør NVE kontaktes	Punkt 2.6
Utredningskrav/krav til søknad/søknadsprosess	Hva som er relevant og nødvendig ved søknadsbehandlingen for det aktuelle anlegget, må vurderes konkret av kommunen, og kan evt. vurderes i forbindelse med forhåndskonferanse. Søknaden bør, så langt det passer, i tillegg inneholde opplysninger som angitt i NVEs veileder for konsesjonssøknad for solkraft. Behandling av søknader om etablering av solkraftverk vil i utgangspunktet ikke skille seg fra behandling av søknad om tillatelse til andre søknadspliktige tiltak.	Punkt 3.4
Avklaring av KU-plikt	Reguleringsplan for etablering av solkraftanlegg er ikke uten videre underlagt krav om konsekvensutredning etter KU-forskriften § 6. Etablering av solkraftanlegg vil imidlertid kunne utløse krav om konsekvensutredning, avhengig av det konkrete prosjektets utforming, etter KU-forskriften §§ 8 og 10. Eksempelvis der gjennomføring av planen vil medføre omstrukturering av jordeiendommer (vedlegg II pkt. 1 bokstav a) eller avskoging, jf. bokstav d)). Dette må vurderes konkret.	Punkt 3.3.3.3
Varighet av tillatelse	Er tiltaket ikke satt i gang senest 3 år etter at tillatelse er gitt, faller tillatelsen bort. Det samme gjelder hvis tiltaket innstilles i mer enn 2 år. Dette gjelder tilsvarende for dispensasjon.	Punkt 3.4.2
Planavklaring - hva er hensiktsmessig	Behovet for reguleringsplan, må vurderes konkret. Den klare hovedregelen er at private forslagsstillere kan fremme forslag om detaljreguleringsplan. Områderegulering er i utgangspunktet en kommunal oppgave, og ment for større arealer.	Punkt 3.3
Mulighet til å dispensere fra plan	Må vurderes konkret. Se punkt 3.5.1.	Punkt 3.5
Mulighet til å stille vilkår i dispensasjon	Kommunen har vid anledning til å stille vilkår i dispensasjonsvedtak innenfor rammen av vilkårlæren.	Punkt 3.5
Forholdet til jordbrukslovgivningen (jord- og skogbruk)	Ingen særskilte unntak gjelder for solkraftanlegg uten konsesjon etter energiloven. Se mer informasjon under punkt 4.4, også om sambruk.	Punkt 4.4
Infrastruktur og nettilknytning	Vurderingen av infrastruktur og nettilknytning bør inneholde omtale av nærhet til vei, nett og tilgjengelig nettkapasitet. Se mer informasjon under punkt 3.3.3.4 og 4.3	Punkt 3.3.3.4 og 4.3
Krav til istandsetting og etterbruk	Hvorvidt det skal stilles krav i reguleringsplan til etterbruk og istandsetting av arealer når driftsperioden for anlegget avsluttes, bør drøftes i oppstartsmøtet mellom kommunen og forslagsstiller/utbygger og vurderes som en del av planarbeidet.	Punkt 3.3.3.5